

Etický kódex kresťanského pedagóga

I. Preambula

Etický kódex kresťanského pedagóga (ďalej len „etický kódex“) je zameraný na všetkých pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov (ďalej len „kresťanský pedagóg“), ktorí sa podieľajú na procese výchovy a vzdelávania v cirkevných školách a školských zariadeniach (ďalej len „školy“).

Výkon pracovnej činnosti podľa zákona č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „pracovná činnosť“) má nespochybniteľný etický rozmer, a to osobitne v cirkevnom školstve.

Každý kresťanský pedagóg je nielen odbornou, ale aj morálnou autoritou, ktorá preberá úlohu vedenia a sprevádzania detí a žiakov pri ich výchove a vzdelávaní.

Morálne kvality kresťanského pedagóga a schopnosť riešiť etické problémy predstavujú jeden z kľúčových atribútov úspešného výkonu pracovnej činnosti. Zmyslom etického kódexu je podporovať pozitívnu pracovnú motiváciu učiteľa vychovávať a vzdelávať žiakov ako osobnosti, ktoré si nájdu nielen uplatnenie na trhu práce, ale budú morálne vyspelými bytosťami stotožnenými s kresťanskými normami a hodnotami.

Etický kódex zaväzuje každého kresťanského pedagóga, aby dbal na dôstojnosť svojho postavenia v škole alebo v školskom zariadení, v komunite a v spoločnosti. Cieľom etického kódexu je poskytnúť normatívny rámec správania kresťanského pedagóga. Obsahom kódexu sú základné kresťanské princípy, ktoré by mal učiteľ dodržiavať vo vzťahu k sebe, ku kolegom, žiakom, rodičom, zákonným zástupcom a verejnosti. Akceptovanie etického kódexu učiteľom znamená prijatie osobného morálneho záväzku pri výkone pracovnej činnosti.

II. Poslanie a morálka kresťanského pedagóga

1. Poslaním kresťanského pedagóga je vychovávať a vzdelávať žiakov v kresťanskom duchu.
2. Kresťanský pedagóg má neustále na pamäti, že je vzorom pre žiaka, a tomu vždy podriaduje svoj život a správanie.
3. Kresťanský pedagóg dbá o to, aby sa vyznačoval najmä nezištnou službou a láskou, zodpovednosťou a životom podľa viery. Vyniká pravou náukou, správnym učením, príkladným svedectvom kresťanského života a pedagogickým umením. CIC (kán. 804 § 2), CCEO (kán. 639).
4. Kresťanský pedagóg je povinný poskytovať výchovno-vzdelávaciu činnosť z vedeckého hľadiska na takom stupni a na takej úrovni ako v iných školách kraja. CIC (kán. 806 § 2), CCEO (kán. 639).
5. Kresťanský pedagóg žije v súlade s náukou Katolíckej cirkvi a Etickým kódexom kresťanského pedagóga. Vedie usporiadaný osobný a rodinný život, snaží sa zdokonaľovať svoj duchovný život.
6. Kresťanský pedagóg svojím konaním, správaním a odbornou činnosťou prispieva ku kultúre medziludských vzťahov, patriotizmu, k podpore kresťanských hodnôt a tradícií.

7. Kresťanský pedagóg odovzdáva nielen vedomosti, ale podieľa sa aj na kresťanskom formovaní osobnostných kvalít žiakov, učí ich dôvere a úcte k človeku, schopnosti vážiť si a nezneužívať slobodu, prijímať zodpovednosť a byť spravodlivý.
8. Morálnou povinnosťou každého kresťanského pedagóga je pri rešpektovaní názorovej plurality, demokracie a spoločenskej prospešnosti vždy zohľadňovať Božie prikázania s nadväznosťou na učenie Katolíckej cirkvi.
9. Kresťanský pedagóg zdôrazňuje žiakom, že nie každé správanie, ktoré štát toleruje, je v súlade s Božím zákonom, a preto učiteľ i žiak majú odmietat konanie, ktoré je hriechom, hoci svetské zákony ho schvaľujú.
10. Kresťanský pedagóg vstúpuje žiakom postoj nenávidieť hriech, ale milovať hriešnika.
11. Kresťanský pedagóg je kľúčovou osobou, hlavným činiteľom realizácie výchovného projektu. Dosah jeho pôsobenia úzko súvisí so svedectvom jeho života, ktorý sám pôsobivo prežíva pred očami študentov.
12. Kresťanský pedagóg má byť osobou bohatou na prirodzené dary a milosti, aby bol schopný potvrdiť ich svojím životom, má byť vhodne pripravený na toto povolanie, má mať široký kultúrny, profesionálny, pedagogický a didaktický rozmer a má byť otvorený dialógu.
13. Kresťanský pedagóg sa má vyznačovať najmä ľudskými kvalitami, preto musí byť podľa vzoru Krista aj učiteľom ľudskosti. Vyniká láskou, úctou, pochopením, jasnosťou ducha, vyváženosťou úsudkov, trpezlivosťou v počúvaní, rozvážnosťou odpovedí, pohotovosťou v osobných rozhovoroch.
14. Kresťanský pedagóg má jasnú predstavu o kresťanstve, žije v súlade s ním, dokáže priviesť študentov k jasnému pohľadu na kresťanstvo a na život podľa kresťanskej viery, a vedie ich k dôslednému konaniu.
15. Kresťanský pedagóg poukazuje na zmysel, vznešenosť a krásu čistej duše, ktorá je prameňom šťastia jednotlivca, základom šťastného rodinného života a dobrodením pre spoločnosť, a upozorňuje na následky sexuálnej neviazanosti, ktorá ničí život jednotlivca, rodiny i spoločnosti.
16. Kresťanský pedagóg usmerňuje žiakov, aby na prvom mieste v ich živote bola kresťanská láska.
17. Kresťanský pedagóg si je vedomý nielen spoločenskej zodpovednosti, ale najmä zodpovednosti pred Bohom pri vedení žiakov k hodnotám viery. Uvedomuje si, že procesy výchovy a vzdelávania sa prejavujú vo vzdelanostnej a morálnej úrovni žiakov nielen v prítomnosti, ale výrazne ovplyvňujú aj budúcnosť celej spoločnosti.
18. Kresťanský pedagóg pripomína žiakom potrebu milovať Boha, stretávať sa s Bohom v modlitbe a pri čítaní Svätého písma, ako aj dôležitosť častého pristupovania k sviatostiam.
19. Kresťanský pedagóg dodržiava všeobecne záväzné právne predpisy a interné predpisy súvisiace s výkonom jeho povolania.

III. Vzťah kresťanského pedagóga k sebe samému a k výkonu pracovnej činnosti

1. Kresťanský pedagóg má úprimný vzťah k sebe samému, systematicky na sebe pracuje a na základe kresťanského zmýšľania a konania rozvíja osobnú identitu a morálnu integritu, čo je predpokladom jeho plnohodnotnej profesijnej realizácie, a tým sa stáva vzorom pre spoločnosť.
2. Kresťanský pedagóg vedie aktívny kresťanský život, pristupuje k sviatostiam a zdokonaľuje sa vo svojom živote v súlade s náukou Katolíckej cirkvi.

3. Kresťanský pedagóg disponuje pri výkone pracovnej činnosti slobodou voľby, ale zároveň zodpovednosťou v zmysle kresťanského pôsobenia v školskej praxi.
4. Profesionalita kresťanského pedagóga je spojená so stotožnením sa s povoláním a prejavovým úsilím byť morálnou a odbornou autoritou. Kresťanský pedagóg z hľadiska celoživotného vzdelávania kresťansky rozvíja svoju osobnosť a odovzdáva vedomosti a zručnosti vo výchovno-vzdelávacom procese.
5. Kresťanský pedagóg si uvedomuje, že pracuje pre dobro Božieho stvorenia na zemi, preto má byť trpezlivý, dobrotivý, nezávidí, nevypína sa, nevystatuje sa, nie je nehanebný, nie je sebecký, je rozvážny, nemyslí na zlé, neteší sa z neprávosti, ale raduje sa z pravdy.
6. Kresťanský pedagóg sa usiluje o prezentovanie kolegiality v pracovnom prostredí, v tejto súvislosti sa predovšetkým chráni nevraživosťou, ohováraním, osočovaním a poškodzovaním dobrého mena kolegov, žiakov a školy. Neorientuje sa iba na výkon pracovnej činnosti, ale je iniciátorom utvárania spolupracujúceho školského spoločenstva.
7. Kresťanský pedagóg je vo výchovno-vzdelávacom procese nositeľom ľudskosti a kompetentnosti, v hodnotiacom prístupe je objektívny a spravodlivý. V sociálnych a profesijných vzťahoch je otvorený a pravdivý, pri osobných stretnutiach dodržiava princípy etickej komunikácie.

IV. Vzťah kresťanského pedagóga k žiakom a k zákonným zástupcom

1. Kresťanský pedagóg rešpektuje všetkých žiakov a ich zákonných zástupcov a správa sa k nim s úctou.
2. Kresťanský pedagóg sa vo vzťahu k žiakom pripodobňuje vzťahu Krista a Cirkvi. Je si vedomý zodpovednosti pred Bohom, spoločnosťou a zriaďovateľom za plody, ktorých semená zaseje do duší žiakov.
3. Kresťanský pedagóg pri každej vhodnej príležitosti odovzdáva žiakom svoje skúsenosti, v láske a viere ich napomína a usmerňuje na cestu cnosti a zbožného života.
4. Kresťanský pedagóg sa správa k žiakom s láskou, úctou, múdrosťou a rozvážnosťou. Vzťah kresťanského pedagóga a žiaka sa vyznačuje vzájomnou úctou a rešpektovaním ľudskej dôstojnosti.
5. Kresťanský pedagóg je povinný s múdrosťou zvážiť, čo zverejní na sociálnych sieťach, blogoch, komentároch a iných elektronických komunikačných prostriedkoch. Kresťanský pedagóg nemôže zverejňovať to, čo by bolo v rozpore s kresťanskou náukou, čím by došlo k urážke ľudskej dôstojnosti iných osôb, k poškodeniu dobrého mena kolegov, žiakov, Cirkvi, zriaďovateľa alebo zamestnávateľa.
6. Kresťanský pedagóg dbá o dobro každého zo svojich žiakov, kladie dôraz na starostlivosť o duchovné potreby, duševné zdravie a morálne schopnosti. Rešpektuje osobitosť každého z nich a prihliada na ich špecifické vzdelávacie potreby.
7. Kresťanský pedagóg vychováva a vzdeláva žiakov s láskou, kompetentne, zodpovedne, zdvorilo, trpezlivo, primerane ich veku a v súlade s platnými pedagogickými dokumentmi. Vytvára v triede pokojné prostredie a tvorivú atmosféru, v ktorej sa žiaci budú cítiť bezpečne a budú sa radi vzdelávať.

8. Kresťanský pedagóg pomáha žiakom zaujať kresťanské postoje, vedie ich ku kritickému mysleniu, ktoré vychádza z rešpektovania ľudskej dôstojnosti, formuje ich svedomie a vedie žiakov ku kresťanský správne a zodpovednému prežívaniu slobody a zodpovednosti za skutky.
9. Kresťanský pedagóg pri výkone pracovnej činnosti chráni žiakov pred všetkými formami sociálno-patologických javov, ktoré narúšajú sebaúctu žiaka a integritu jeho osobnosti. Pravdivo poukazuje na nebezpečenstvo rôznych druhov závislostí, ktoré zotročujú a ničia životy jednotlivcov, rodín i celej spoločnosti.
10. Kresťanský pedagóg spolupracuje so zákonnými zástupcami a pravdivo ich informuje o výsledkoch výchovnej a vzdelávacej práce. Usiluje sa vzbudiť záujem o prácu a smerovanie školy a školského zariadenia v snahe zabezpečiť pre všetkých žiakov školy čo najlepšie podmienky.
11. Kresťanský pedagóg citlivo vníma kultúrno-výchovné pozadie rodinného prostredia žiakov, hodnotovú orientáciu a vzdelanie zákonných zástupcov, životný štýl rodiny tak, aby komunikácia medzi rodinou a školou viedla k vytváraniu pozitívnych postojov žiakov k vzdelaniu, práci a životu.

V. Vzťah kresťanského pedagóga ku kolegom, k školskej inštitúcii a k verejnosti

1. Kresťanský pedagóg chápe tímovú prácu v procese výchovy a vzdelávania ako prirodzený rámec svojho pedagogického pôsobenia. Pri naplňaní svojich cieľov dbá na stratégie a zámery školy alebo školského zariadenia. O vzniknutých problémoch otvorene komunikuje, aktívne hľadá riešenia a neprenáša zodpovednosť za svoje zlyhanie na ostatných kolegov, na školu alebo školské zariadenie.
2. Kresťanský pedagóg v súkromnom živote a na verejnosti pamätá na svoje postavenie a povolanie, dbá, aby dostatočne navonok vyznal kresťanské hodnoty a nevzbudzoval pohoršenie. Kresťanský pedagóg sa usiluje o vernosť a chráni sa nevernosti predovšetkým na pracovisku, aby bol dobrým príkladom pre žiakov.
3. Kresťanský pedagóg odporúča žiakom literatúru, filmy a iné médiami ponúkané skutočnosti, ktoré sú hodnotné, kvalitné, ktoré sprostredkujú žiakom pravdivý obraz o človeku, o jeho mieste v tvoriteľskom pláne, o svete, ktoré formujú osobnosti žiakov v súlade s učením Ježiša Krista.
4. Kresťanský pedagóg je ostražitý, aby sa do školy nedostala duši škodlivá literatúra, výrazy urážajúce ľudskú dôstojnosť a iné mediálne vplyvy so zhubným účinkom, ktoré by negatívne formovali osobnosť žiaka. Ako dobrý učiteľ s láskou a trpezlivosťou poukazuje na škodlivé následky literatúry a filmov, ktoré sú v rozpore s učením Cirkvi.
5. Kresťanský pedagóg rešpektuje autonómiu svojich kolegov pri výkone pracovnej činnosti. Aplikuje svoje kompetencie v oblasti vzťahov s rodinami žiakov, nadriadenými školskými orgánmi, orgánmi školskej inšpekcie a s perspektívnymi zamestnávateľmi absolventov škôl.
6. Kresťanský pedagóg sa zaujíma o dianie v škole aj nad rámec svojej vyučovacej povinnosti a aktívne sa podieľa na činnostiach v rámci realizácie výchovy a vzdelávania, a chodu školy.
7. Kresťanský pedagóg je schopný svoje pedagogické konanie objasniť, zdôvodniť a niesť zaň zodpovednosť pred žiakmi, školskými orgánmi, vedením školy a verejnosťou.
8. Kresťanský pedagóg obozretne nakladá s dôvernými informáciami, nikdy ich nepoužije v neprospech a znevýhodnenie človeka či inštitúcie, ktorej sa týkajú. Uvážlivo oznamuje informácie o svojom súkromí a nezverejňuje informácie o súkromí svojich kolegov pred žiakmi, zákonnými zástupcami a verejnosťou.
9. Kresťanský pedagóg nevyužíva svoje postavenie na manipuláciu a osobný prospech. Odmieťa všetky formy diskriminácie alebo správania, ktoré by spôsobilo ujmu druhým.

10. Kresťanský pedagóg si je vedomý toho, že neetické správanie je neprijateľné nielen u neho samého, ale ani u jeho kolegov. V pedagogickej praxi je nepredstaviteľné také konanie ignorovať alebo tolerovať a nesnažiť sa o jeho nápravu.
11. Kresťanský pedagóg spolupracuje s organizáciami a inštitúciami, ktoré sú zodpovedné za proces začleňovania žiakov so zdravotným znevýhodnením do bežného života, a sprostredkúva komunikáciu medzi nimi.
12. Kresťanský pedagóg aktívne, profesionálne a empaticky vstupuje do procesov tvorby klímy v škole alebo školskom zariadení tak, aby sa etablovali ako otvorený a bezpečný priestor v komunikácii s mimoškolskými organizáciami, ale aj s verejnosťou.
13. Kresťanský pedagóg prijíma napomenutia od nadriadených a Cirkvi, ktoré slúžia pre dobro a lepšiu kvalitu osoby a školy.

VI. Záverečné ustanovenia

1. Etický kódex je záväzný pre všetkých pedagogických a odborných zamestnancov, ktorí pôsobia na katolíckych školách a školských zariadeniach, ktorých zriaďovateľom je katolícka cirkev.
2. Etický kódex bol schválený Subkomisiou pre katolícke školy KBS dňa 25.8.2020.
3. Etický kódex nadobúda platnosť a účinnosť od 1.9.2020.

✠ **Mons. Bernard Bober**
*arcibiskup - metropolita, predseda Komisie KBS
pre katechizáciu a školstvo*